

BONES PRÀCTIQUES

A peu cap a l'escola

L'Ajuntament del Masnou ha realitzat diverses obres per facilitar l'accés a peu als centres escolars de la població, senyalitzant i protegint els camins escolars, com el que es mostra a la fotografia

Foto: Ajuntament del Masnou

Des del Servei de Vies Locals es dóna suport als municipis per l'elaboració d'estudis que facilitin la mobilitat a peu dels escolars

Establir itineraris segurs perquè els infants puguin anar sols i d'una manera segura a l'escola és un dels objectius del programa d'itineraris escolars que ha començat a proliferar en molts municipis. Malgrat algunes iniciatives portades a terme fins ara, encara són relativament pocs els municipis que han volgut participar-hi per tal que els escolars puguin fer de manera autònoma i segura l'itinerari que separa casa seva de l'escola.

Fomentar aquest tipus de desplaçaments, coneguts com a «camins escolars» i que en el seu sentit literal és el que es coneixen com els itineraris segurs i còmodes perquè els nens i les nenes puguin fer el desplaçament fins a l'escola d'una manera autònoma i segura, és una iniciativa reconeguda en la Carta Europea dels Drets dels Vianants de la Comissió Europea. Aquesta és també una de les línies de treball a la qual es dóna suport des del Servei de Vies Locals de la Diputació de Barcelona, amb un programa que va més enllà de la creació d'itineraris físics per al desplaçament segur dels escolars, ja que també comporta tot un seguit d'accions de sensibilització en mobilitat adreçades no només als nens i les nenes, sinó també al seu professorat i als pares i les mares.

Així, des del Servei de Vies Locals de la Diputació de Barcelona, es dóna suport als municipis per a l'elaboració dels estudis necessaris per poder implantar aquesta experiència i s'assumeix el 75% del cost de la seva posada en marxa (el 25% restant queda a càrrec dels municipis). Precisament, un dels objectius d'aquest servei és millorar la seguretat viària, tant a les carreteres locals com a la xarxa viària dels municipis, i la seguretat viària en els entorns escolars és d'una gran importància a causa de la

gran quantitat d'usuaris i de funcions que es produeixen als seus voltants.

El camí escolar, una activitat formativa

Un cop fet l'estudi del camí escolar, aquest es pot concretar en un ventall força ampli d'actuacions que depèn de cada centre escolar, de la seva situació dins el municipi, de les vies d'accés, de la intensitat de trànsit, etc. Així, les actuacions poden ser de caire urbanístic i espacialment orientades a augmentar la seguretat viària dels vianants, ja que per poder garantir un accés segur als centres educatius s'ha de treballar en tots aquells carrers pels quals els nens i nenes hi accedeixen. El programa, però, també comporta la posada en marxa de mesures de caire més social, com per exemple les activitats que es fan a l'escola per conscienciar els pares i les mares, el professorat i l'alumnat de la necessitat d'accedir a l'escola en mitjans de transport sostenibles. La metodologia de treball també té en compte la possibilitat que la mateixa escola participi —i decideixi— en aquelles actuacions més importants que cal dur a terme.

Una de les actuacions és el conveni amb el Consell Comarcal del Maresme per tal d'elaborar estudis per a la implantació de camins escolars en els municipis d'aquesta comarca. El coordinador de Promoció Econòmica i Serveis Educatius del Consell Comarcal del Maresme, Quim Casas, explica que des del Consell Comarcal s'està en contacte amb els ajuntaments de cara a promoure itineraris a peu, ja que en moltes poblacions es produeixen situacions de congestió automobilística en hores d'entrada i sortida de les escoles. **«Moltes poblacions de la comarca tenen problemes de mobilitat en hores punta, especialment en aquells municipis que tenen més urbanitzacions»,** comenta Casas. I afegeix: **«Des del Consell Comarcal gestionem el servei de transport escolar amb un total de 40 rutes escolars amb 69 autocars diaris, amb un cost d'un milió d'euros. Per això és important impulsar noves propostes de mobilitat escolar i els camins a peu a l'escola són una bona iniciativa».**

Les accions que es realitzen són per facilitar els desplaçaments dels escolars a peu amb més seguretat i evitar problemes de circulació

El camí escolar de Centelles, un bon exemple

El municipi de Centelles és un bon exemple de municipi que ha treballat el tema dels camins escolars a partir de l'estudi elaborat a través del Servei de Vies Locals de la Diputació de Barcelona. Per les seves característiques, Centelles pot servir com a exemple de municipi que necessita actuacions específiques de cara a ordenar la seva mobilitat i, d'una manera especial, per la problemàtica derivada de l'excés de vehicles que porten alumnes als centres escolars de la població.

Amb una població de prop de 7.000 habitants, Centelles disposa de tres centres escolars. Un de privat, situat al centre de la vila, ofereix educació primària i secundària obligatòria, i dels altres dos, situats més als afores, un ofereix educació primària i l'altre secundària. Segons Miquel Garcés, regidor d'Esports i de Qualitat Urbana, «**el que estem intentant des de l'Ajuntament és que els nois i les noies vagin a peu als centres escolars, malgrat que en alguns casos tenen l'inconvenient que és un itinerari que fa pujada**». L'actuació principal s'ha centrat al centre educatiu que queda dins el nucli urbà. Per evitar problemes de saturació de vehicles en aquesta zona, una de les mesures que ha pres l'Ajuntament és tallar la circulació pel carrer que hi dona accés 15 minuts abans de l'hora d'entrada i sortida, i deixar passar només l'autocar. També s'ha aconseguit que no tots els alumnes entrin a la mateixa hora i s'ha fet en espais d'un quart d'hora de diferència.

El problema de Centelles, segons reconeix Garcés, és que «**hi ha molts pares que acompanyen els seus fills a escola en cotxe, ja que aprofiten el mateix viatge per després anar a la feina. Aquest fet provoca que al voltant dels centres escolars es produeixin concentracions importants de vehicles, amb els consegüents problemes de circulació que comporten**».

Entre les actuacions dutes a terme hi ha l'ampliació de les voreres als entorns de les escoles, amb remodelacions im-

L'accés a la zona escolar s'ha restringit als vehicles i s'han ampliat les voreres, per facilitar la mobilitat a peu

portants pel que fa al centre urbà format bàsicament de carrers estrets. També s'ha treballat en senyalització i passos elevats per a vianants. A les hores punta, hi ha presència d'efectius de la guàrdia urbana que eviten l'accés de vehicles, i també s'ha regulat el trànsit amb semàfors.

El treball més difícil, però, segons reconeix Miquel Garcés, «**ha estat fer canviar d'hàbits els pares. Aquest és un tema important, perquè molts es queixen d'aquestes mesures**». En aquesta línia s'han fet campanyes a les mateixes escoles, amb la participació d'alumnes i mestres i també de pares, per promoure els desplaçaments en vehicle. Malgrat tot, Garcés reconeix que es tracta d'una bona experiència que s'anirà consolidant amb el temps: «**Vam començar el curs passat i ho hem reforçat aquest curs. L'experiència és bona, malgrat que encara van menys escolars a peu del que voldríem. Per al curs vinent suposem que podrem consolidar el projecte**». ■

Foto: Ajuntament de Centelles

Els exemples del Masnou i Teià

Els itineraris escolars tenen més sentit en aquells municipis més compactats, com seria el cas del Masnou o Pineda, per exemple. El Masnou és un bon exemple de municipi on s'ha treballat per crear camins escolars. El municipi té una superfície de 3,3 km² i està tot urbanitzat, amb un total de cinc centres escolars públics, a més de tres de privats i dos instituts. En aquest cas, com assenyalava Casas, **«tots els alumnes tenen una distància de menys d'un quilòmetre fins al seu centre escolar, la qual cosa facilita la implantació de camins».**

Les accions físiques que s'han dut a terme al municipi han estat la implantació de nous passos de vianants, l'arranjament i l'ampliació de voreres, la col·locació de baranes protectores en determinats trams, canvis de senyalització per augmentar la seguretat... Pel que fa a la informació, des de l'Ajuntament s'han editat cartells informatius sobre el camí escolar i s'han dut a terme activitats de sensibilització a les escoles i als voltants, com ara xerrades o una festa al carrer per a la inauguració i la presentació als ciutadans dels itineraris escolars.

Teià és una altra de les poblacions on s'han fet actuacions a partir de l'estudi portat a terme per la Diputació de Barcelona, iniciat el mes de setembre de 2007. Per poder-lo fer, es van establir contactes amb els mestres i els alumnes per preguntar-los quina era la seva ruta per arribar fins a l'escola. Segons Albert Gallés, exregidor i membre de la Comissió de Mobilitat de Teià, **«l'estudi ha resultat molt profitós ja que ha posat en relleu els aspectes que es podien arranjar».** En el seu conjunt es tracta, bàsicament, de planificar el trànsit i fer actuacions com ara millorar la senyalització, posar pilons i ampliar voreres, o fer passos elevats. El projecte de Teià, amb una població al voltant dels 6.000 habitants i amb una única escola d'educació primària, ha constituït una prova pilot que encara està en una fase inicial. Segons Andreu Bosch, alcalde de Teià, **«el projecte té com a objectiu incentivar que els escolars vagin a peu a l'escola, com sempre s'havia fet. El problema d'ara és que pràcticament tots els pares i les mares acompanyen els seus fills en cotxe a l'escola, i això crea molts problemes de circulació».** Bosch assenyalava que **«tot i que l'escola està si-**

tuada a la part alta de la població, la distància des del centre és poca, ja que s'hi arriba en deu minuts. Per tant, el nostre objectiu és combatre aquesta inèrcia d'anar-hi en cotxe i posar mesures que afavoreixen el desplaçament a peu».

En aquest sentit, les primeres actuacions que s'han dut a terme han estat mesures de circulació, com ara limitar l'accés a la zona escolar en un sol sentit 30 minuts abans de l'inici de les classes i 30 minuts després o mesures per limitar l'aparcament. Segons comenta l'alcalde, Andreu Bosch, **«en els pressupostos d'aquest any ja hi ha previst poder executar un primer itinerari que va des del passeig de la Ribera fins al Cim, on hi ha l'escola, pel carrer Josep Puigoriol, amb diverses actuacions en senyalització, i tenim previst fer altres itineraris alternatius com són senyalitzacions del tipus carril bici, però per fer-ho a peu, per donar altres alternatives d'accés».**

Andreu Bosch assenyalava com a molt important facilitar la mobilitat i fomentar que es recuperin hàbits més sostenibles, com poden ser els desplaçaments a peu. I és que arribar a l'escola a peu és una manera de començar el dia molt més relaxadament que no pas arribant-hi en cotxe, ja que en alguns casos pot provocar més situacions d'estrès que no pas precisament de descans. ■ Ramon Viladomat